

kan bli tatt vare på og vist frem for publikum. Det gjelder også forskjellige typer kisivogner, som det ennå er en del eksemplarer igjen av. Åpne godsvogner finnes det også noen av, mens alle de lukkede godsvognene er borte. Det finnes imidlertid ett understell av slike vogner, slik at det er mulig å rekonstruere en lukket godsvogn. Passasjervogner er det tre stykker igjen av (den fjerde og siste er gitt bort til Setesdalsbanen), og de vil nå bli pusset opp og satt i stand til turistbanetrafikken.

Når foreningen har valgt å drive turisttrafikken på strekningen Svorkmo - Løkken har det flere årsaker. For det første er denne strekningen det maksimale av hva en slik forening kan make å drive og holde istand. Dernest slipper man på denne strekningen planoverganger som det lenger ned i dalen etter hvert er blitt mange av, og som vil kreve sikringsanordninger ved ny drift, og endelig er denne øverste banestrekningen også jernbanemessig den mest interessante med en av de sterkeste stigninger på noen norsk jernbane, tunnel, krappe kurver og skjæringer. Alt i alt burde turen bli en opplevelse for mange, og for oss i Trondhjems Turistforening vil det sikkert bli interessant å kunne erfare hvordan våre forgjengere i Trollheimen tok seg frem når de skulle til fjells.

Kan Trondhjems Skiklub og TT samarbeide?

Av KÅRE A. THORSVIK

Den 27. januar 1984 runder Trondhjems Skiklub sine første 100 år, et jubileum - også med et klart kulturhistorisk tilsnitt - som vil bli behørig markert på flere måter.

Bl.a. er skiklubben til vinteren medarrangør av VM på ski for junior/nordiske grener. Dette mesterskapet har aldri tidligere blitt avviklet i Norge. Det vil gå av stabelen i første uke av februar, altså umiddelbart etter TSKs «bursdag» - og like før de olympiske leker tar til i Sarajevo i Jugoslavia.

Nå var ikke Trondhjems Skiklub, som navnet opprinnelig lød, strengt tatt noe nytt foretagende i 1884. Før den tiden, siden 1877, hadde Thronhjems Skiløperforening eksistert. Men det oppsto snart indre misnøye og splittelse innen denne foreningen, og den 7. desember 1883 kom tre skiinteresserte menn sammen for å stifte en ny forening - til Fremme af Skiløbning - i Trondheim. De tre var E. Jermstad, Carl Tellefsen og Martin Rustad, som altså i realiteten er TSKs historiske «fedre». Deres første felles oppgave var å tegne 20 medlemmer, slik at en konstituerende generalforsamling kunne avholdes. Fristen var 1. februar 1884. De klarte åpenbart sin oppgave - og hadde enda fire dager «til gode» da den nye klubben så dagens lys.

Thronhjems Skiløperforening fikk en kort eksistens. Den ble oppløst i 1887, etter bare 10 års virksomhet. Foreningens motto: Mod, Snaraadighet, Kraft ble overtatt av TSK - og finnes den dag i dag på skiklubbens festlige banner.

Trondhjems Skiklub er altså tre år eldre enn TT, og klubbene hadde i sine første decennier - i likhet med i dagens situasjon - mange

interesser og oppgaver av mer eller mindre felles karakter. Som eksempel kan nevnes at den første utgave av Skistua, som skiklubben fikk reist, sto ferdig i 1895, mens TTs første hytte på Gråkallen kom til fire år senere. Den ble stående helt til under krigen, nærmere bestemt 1941.

Et typisk trekk er også at begge klubbene ivret for at folk flest skulle komme lettere fram i utfartsterrenget. TT gikk i spissen for veibygging på strekningen Kroppan - Leirfossen i 1894. Året etter tok TSK til med rydding av stier og skiløyper i Bymarka. En storjobb i så måte var den første rydding av Skjelbreidalen. I 1897 startet TT med Fjellseterveien.

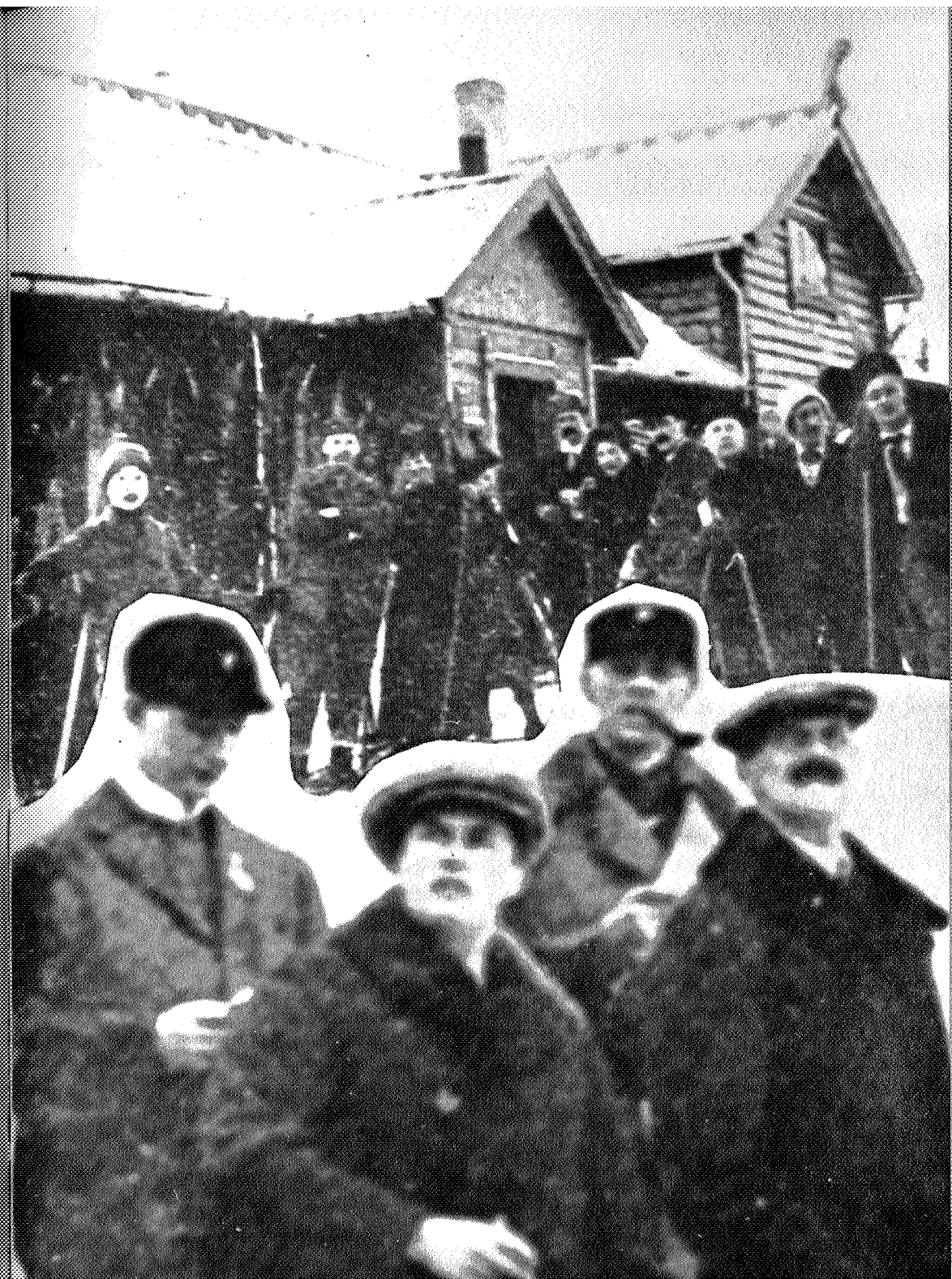
Også når det gjelder å få folk til å dra skikkelig til fjells, d.v.s utenfor byens nærområder, kan det registreres en viss «samkjøring» mellom TT og TSK. Til dels henger nok dette sammen med at klubbene har hatt en god del felles medlemmer opp gjennom årene. Det er ikke helt borte i dag heller.

Det var således TSKs senere formann E. A. Tønseth som vinteren 1887 åpnet fjellruten Røros - Tydal - Meråker. Et par år senere begynte turistforeningen med opparbeidelse av rutene i Trollheimen. I 1890 sto som mange vil kjenne til, den første Trollheimshytta klar til å ta imot slitne fjelltravere.

Nå vel - nok om det som hendte i riktig gamle dager. Våre to foreninger har fremdeles felles interesser, om vi ser litt stort på det. Det kan enhver få bekreftet ved å lese de overordnede formålsparagrafer. En høyst aktuell sak i våre dager er å stå vakt om vår frie natur, om dyreliv og vegetasjon - og å sikre egnede tur- og friluftsområder. Det er noe vi begge har gitt høy prioritet. Forskjellen ligger vel helst i at TSK fortrinnsvis har sin årvåkenhet vendt mot byens nærområder, mens TT - rent geografisk sett - har et videre siktemål.

Generelt har aktiviteten innen Trondhjems Skiklub i de senere år vist en økende tendens, og denne tendens vil ialfall fortsette til det store jubileum forhåpentlig er brakt vel i havn.

TSK står for en rekke populære tiltak i utfartslivets og den alminnelige skisports tjeneste. Mest kjent er kanskje Dagens Løype, som arrangeres hver helg gjennom hele vintersesongen. De fleste av Hovedlandsrennet på ski i Gråkallen i 1930. Til stede var også H.M. Kong Haakon og H.K.H Kronprins Olav. Øverst Skistua.

løypene legges opp i Bymarka og Leinstrandmarka, men forekommer også i Strindamarka, i traktene øst for Jonsvatnet og i Nordmarka i Klæbu. Sannsynligvis er det omkring 50.000 personer med smått og stort som nyter godt av dette tiltaket i løpet av vinteren.

Videre administreres en løypetjeneste, to lag à to personer, som holder oppsyn med hovedløypene i Bymarka hver lørdag og søndag. De utbedrer «farlige» steder i løypa og står ellers til tjeneste for den jevne skigåer som måtte trenge assistanse på turen, f.eks. ved skibrekk - eller er kommet til skade. Hvor det er behov for det, skal løypetjenestens folk også rettleder for å oppnå bedre løypekultur.

Av andre tradisjonelle TSK-aktiviteter nevnes i fleng de årvisse barneskikurser i januar, skikurser for utlendinger, for blinde og svaksynte, skiskole for barn og voksne, fjellkurser for ungdom, utdanning av skiinstruktører, Onsdagstrimmen for husmødre, pensjonister og andre glade trimmere (helårs), utdeling av ski og skiutstyr til «trengende» skolebarn, distansemerket på ski - og den daglige føremelding over tlf. 52 95 80.

TSK har i sin midte den største organiserte gruppe av skiinstruktører i landet, og det kan her tilføyes at også den store skisamlingen som befinner seg på Trøndelag Folkemuseum, Sverresborg, i hovedsak tilhører Trondhjems Skiklub. Den skal bli forsøkt brakt noe mer fram i lyset i sammenheng med jubiléet i 1984.

TSK har i dag ikke selv aktive utøvere innen vår edle nasjonalsport, slik tilfelle var tidligere. Men på arrangementssiden prøver skiklubben å føre gamle, gode tradisjoner videre. Normalt står Trondhjems Skiklub bak to store renn hver vinter, nemlig Gråkallen Skifestival (tidl. Det lille Gråkallrenn), som visstnok er verdens eldste barne- og ungdomsskirenn, og Markatrimmen, som arrangeres i samarbeid med Trondheim Bedriftsidrettsråd og er Trøndelags største turrenn hva deltakelse angår. Turrennet er 27 km langt og går gjennom noe av det fineste og mest avvekslende terreng Bymarka kan oppvise. Det er åpnet for bedriftsløpere og trimmere. Når dette skrives er påmeldingsfristen for årets stormønstring ennå ikke utløpt, men man regner med omkring 2000 startende. I Gråkallen Skifestival, som omfatter slalåm, storslalåm, langrenn, hopp og kombinert, inkl. diverse klasser for handicappede, var det siste vinter rundt 1000 startende. Vinterens renn er nr. 88 i rekken.

Fjeldsæter - med reinsdyr på tunet!

Det vesentligste av skiklubbens inntekter kommer fra driften av de to parallelle skiheisene i Gråkallen. Men det er blitt kostbart å drive skiheis, og ellers kan vær og føreforhold sterkt påvirke driften. Så nettoen blir ikke så overvettens stor. Høsten 1982 er det forresten investert omkring 700.000 kr. i opprusting av anlegget, forlengelse av heisene og bygging av nytt betjeningshus nede ved Vintervannet. (Og dermed «røyk» det meste av den kapital TSK har gjennom flere år hadde spart opp med dette skippertak for øyet!)

Medlemskontingenten er bare en beskjedne inntektspost, da TSK har knapt 2000 medlemmer i sitt kartotek. Det er bare en tredjepart av hva TT kan skilte med, og alle er skjønt enige om at det er altfor lite. Til sammenligning kan nevnes at Skiforeningen i Oslo nå er oppe i 65.000 medlemmer. Naturligvis har styret i TSK satt seg som mål å øke medlemstallet kraftig i forbindelse med jubileumsaktivitetene.

Apropos økonomi, så var Trondhjems Skiklub i enda større vanskeligheter i midten av 70-årene. Da lå også driften av Skistua og Elgsethytta under klubben. Og dette ble for mye. Man maktet ikke å få endene til å møtes. Resultatet ble at begge hyttene ble forært til Trondheim kommune uten vederlag. I avtalen ble det inntatt et punkt om at skiklubbens bilder og troféer fortsatt skal prege hyttene, spesielt Skistua, hvor TSK også har rett til å ha sitt kontor/styrerom i 2. etg.

Bymarka idag: Deltagere i den årvisse Markatrimmen på innbitt ferd mot målet.

Så kan man spørre: Ville det ikke være naturlig at TSK og TT, som har så mange felles interesser og nesten identiske formålsparagrafer, innledet en eller annen form for samarbeid på det praktiske plan?

Nettopp et slikt perspektiv har vært uformelt drøftet av representanter for de to organisasjoner i det siste. Det er blitt listet opp flere oppgaver som vi med hell kunne vært sammen om. Og vi har også funnet ut at klubbene «utfyller» hverandre på en utmerket måte - i den forstand at TSK har mest å bestille på vinters tid, i skisesongen, mens TT på sin side har høysesong om sommeren og utover høsten.

Undertegnede hører til de uforbederlige optimister som tror at et nærmere samarbeid mellom TSK og TT ville være til fordel for begge parter. En organisasjonsmessig sammenslutning er neppe aktuelt, men ved å stå sammen i forskjellige situasjoner kunne vi nå ut til flere mennesker og også utgjøre en mer slagkraftig og attraktiv «enhet» overfor lokale myndigheter og ikke minst næringslivet, som vi begge jevnlig må fri til for å kunne gjennomføre våre allehånde planer til gunst for det alminnelige tur- og friluftsliv.

La Cicignons ånd fortsatt prege byen!

Av FINN KLEVEN

Cicignon's byplan for Trondheim feiret 300 årsjubileum i 1981. Selv om vi med denne artikkelen kommer noe i etterskudd av jubileet, er årbokkomiteen overbevist om at våre lesere vil glede seg over den.

Cicignon var fra 1657 til 1696, da han døde, offiser og festningsingeniør i den dansk-norske hær. Han var stasjonert i Bergen fra 1662 til 1671 og planla og foresto utbygging av festninger på Nordnes og Bergenshus. Han deltok i de danske kriger i årene 1675 - 79, og ble generalmajor i 1678. Da krigen tok slutt ble han kommandant i Fredrikstad og inspektør for de norske festninger. Ridder av Danebrog i 1686. Etter Hornemannsbrannen i 1861 fikk Cicignon, sammen med sin stabssjef, Antony Coucheron, befaling fra Christian V om å utarbeide ny reguleringsplan for Trondhjem.

Antony Coucheron gikk som offiser og festningsingeniør i fotsporene til sin far, William Coucheron, som hadde laget noen kart over Trondhjem i begynnelsen av 1660-årene.

For å bli kjent med reguleringsforutsetningene må man studere kartene fra tiden før nyreguleringen. Det eldste man kjenner skal være et meget nøyaktig kart som landmåleren Neucler laget for den svenske lensherre under okkupasjonen i 1658. Dette er et rent registreringskart og viser at det i 1658 ikke fantes andre faste forsvarsanlegg enn den gamle bymur på Skansen, og et blokkhus utenfor lusøra. Det neste kart, laget av Coucheron d.e. i 1661, forteller at nye forsvarsanlegg var under planlegging. Det viser omrisset av en femtakket festningsplan på Kalvskinnet. Den strakte seg fra kanalen ved E-verkets gamle kontor på Hospitalsløkkene til krysset mellom Bispegaten og Sverfes gate ved Kalvskinnet skole. Festningsarealet var 9 ganger så stort som Kristianstens. Kartet viser